

SZÍNHÁZ

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET 2009. ÁPRILIS

Visky András

MEGÖLTEM AZ ANYÁMAT

IDENTITÁSJÁTÉK TIZENHÉT JELENETBEN

Christopher Markle emlékének

[IDENTITÁS] Bernadettel, a darab (fő)szereplőjével a kilencvenes évek legelején találkoztam először. Abban az időszakban Románia a világlapok címlapjára került, nem utolsósorban az árvaházak iszonyatos állapota miatt. Okos, kiváló beszédkészséggel megáldott, magabiztos, szép nő állt előttem, ám amikor belefogott lenyűgöző, töredékes történetei elbeszélésébe, egy törékeny, bizonytalan, állandóan változó identitással bíró leánygyermekké változott át. Csak jóval később – egy hollandiai alapítvány ösztönzésére, majd megbízására – született a *Tirami sù* című könyv (Kolozsvár, 2006), benne két, a térség közelmúltját felidéző monológgal, az egyik a *Júlia* című dramatikusan szöveg, a másik pedig a Bernadett történetét elmondó, *Megöltem az anyámat* című próza.

[JÁTÉK] A kétszereplős darab Christopher Markle rendező és Melissa Hawkins Chicagóban élő színésznő baráti felkérésére született. A színházi forma már a történetek Bernadett hangján történő rögzítésekor fölvetődött bennem, legkivált az elbeszélés „görög”, egyszerre sötét és derűs természete miatt. Sors, identitás, az ember, főként a nő mint valaminek vagy valakinek – a történelemnek és/vagy valaki Istennek – a kiszolgáltatottja, és önmagunk ennek ellenére vagy talán éppen ezért való elfogadása mint végső válasz. Vagy visszhang: az embert a történelem színpadára beszéltető ismeretlen hangra. A kérdésfelvetés a szerző értelmezésében, ismétlem, derűs, ám a tragikus kompozíciók módján az, hiszen a történet horizontján túli összefüggés feltárására vesznek rá, a színház mindig szelíd eszközeivel.

[A MÁSIK] Csipesz, Bernadett kortalan, angyali párja három különböző hangon szólal meg: 1. valóságosan, tehát Bernadett számára jelenvalóként; 2. Bernadett belső hangjaként; 3. külső hangként. Mind a belső, mind pedig a külső hangnak nem kell azt jelentenie, hogy Csipesz ilyenkor nem lehet jelen a színpadon. Csak Bernadett számára nem látható, testi valójában tőle távol van. A térbeli megoldások a rendező, a díszlettervező és a színészek közös munkájából fakadnak, természetesen.

[DOKUFIKCIÓ] Bernadett történetében semmit nem találok ki, valamennyi eleme – a személyek, a nevek, a helyszínek, a kor – mindenestől fogva boldog és rettenetes fikció.

[KÖSZÖNET] A darab véglegesnek tekinthető, íróasztali változatának elkészülte után Christopher Markle rendező, Melissa Hawkins és Mike Leaman chicagói színészek, valamint Ailisha O’Sullivan fordító jelenlétében Albert Csilla és Dimény Áron olvasták fel a darabot, megelőlegezve a későbbi kolozsvári próbákat az amerikai stábbal. Javasolataikat figyelembe vettem – köszönet a baráti segítségért.

[IN MEMORIAM] Röviddel visszautazása után, 2008. július 28-án Chris Markle barátom, rendező, egyetemi tanár, kiváló színházi ember váratlanul elhunyt. Ötvenhárom évet élt.

SZEREPLŐK

BERNADETT
CSIPESZ

ELSŐ JELENET / NEM ENGEM

BERNADETT

Jó napot kívánok, Griguca Irén vagyok, a lánya.
A magáé, igen.
Maga Griguca Ella, az anyám, vagy nem?
Ez itt Fláj, a barátom.
Semmi.
Anyám nem hall semmit.
Nem is lát?
Maradj, Fláj, maradj csak távolabb, hagyd, ez az én dolgom.
Nagy üregek vannak az anyámban, hallom őket, Fláj nem hallja, nem is az ő dolga. Tele van nagy üregekkel az anyám.
Nem mozog a nyelve, nem beszél.
Meg akar ölelni, én nem akarom.
Nem ölelni akar, hanem rám támaszkodva felállni.
Nem lehet.
Hagyja, nem kell, nem lehet.
Majd.
Most nem.
Nem akarja bennem megérinteni semmi az anyámat.
Semmi, semmi, semmi.
Nem értem.
Nem tudok cigányul.
Nem.
Hol keressem Csendes Lászlót, az apámat?
Csendes László?
Igen.
Szép Csendes László.
Eltűnt, nincs, passz.
Mindent magával vitt, mindent, mindent, mindent.
Szép Csendes László nincs, nem is volt.
Valami kis élet lesz benne, mondja, de nem nekem.
Nem ismer.
Hall engem, Griguca Ella?
Rám néz, de nem engem.
Hol keressem?
Jó, majd jövök máskor.
Mikor?
Máskor.
Jövök.

Sötét

MÁSODIK JELENET / A SOHA ORSZÁGA

CSIPESZ

Van egy vékony sáv, van egy éles határvonal élet és nem élet között, van egy késpengekeskeny meder, egy gázló élet és halál között, van egy vékony sáv, van egy éles határvonal az énéletem és a nemazénéletem között, egy keskeny meder, tükörfényes gázló, világló tisztás, ezt a vékony sávot, éles határvonalat, keskeny medert, ezt a tükörfényes gázlót, alig világló tisztást úgy hívják, hogy Soha.
Aki a belép a Soha országába, aki csak a Soha határvonalára lép, az nincs többet. Nem látható, nincs illata a bőrének, szavai nem jutnak át ahhoz, aki nem

a Soha országában él.

Nem halod, amit mond, nem érzed, ha megérint, nem tartozik hozzád, tökéletesen nincs.

Nem mozgat meg benned semmit.

Ugyanolyan, mint a többi ember, itt van, jön-megy, éli az életét, pontosan úgy, ahogy a többi ember, különbségek nélkül, azt hiszi, hozzád beszél, azt hiszi, van valami közöttök egymáshoz, azt hiszi, összeköt a vér, de nem, nincs, belépett a Soha országába, és minden érvényét veszítette.

Nem köt össze a vér.

Sötét

HARMADIK JELENET / A LUDASOK VÁROSA

BERNADETT *(felriad)*

Csipesz...? Csipesz...?! Itt vagy?

Na tessék... Akkor ez most kinek a vére már megint?

(Megzleli) Nem az enyém. *(Ismét)* Az enyém.

(Ismét, többször is) Hm... Nem tudom... Tudom,

hogy itt vagy... Csak tudnám, hol... Arra emlékszem,

ez az első kép a fejemben, itt, mindjárt a homlokom

mögött, hogy óriási ablak alatt ülök, jól lehet látni az

egész piros, szürke, kék, fényes, kéknél is kékebb,

sötétén hullámozó, gomolygó, semmilyen, tűzforró,

jeges, gyűrt, csillagos, füstnyomos, kondenzcsíkos,

madárfoltos eget... Ülök a legfelső ágyon, a kórház-

ban, és ringatózom... Így... Az ablakot és az eget,

mindent és mindenkit az ágy rácsain keresztül lát-

tok... Most is így látok, rácsok, ez megmaradt, ott

szorong mindenki a rács mögött, sajnálom, többen

is megpróbálták, nincs rá szemüveg, azt mondják, a

fejemben van, valahol az agyban, mélyen, nem érde-

kes... Kutyák, macskák, madarak, fák, minden...

Nincs mit tenni... Összetolt, egymásra rakott fehér

vaságyak a kórházi folyosó végén, a nagy ablak előtt,

festenek vagy fertőtlenítenek, én meg ringatózom...

Nem tudom, mióta, amikor elkezdtem, még nem

volt idő, egyszer aztán csak lett nekem idő és kép,

látom magam, látom, ahogy változik az ég, ringató-

zom, eltökélten. Le akarnak állítani, ne ringatóz-

zam, csupa vér lettem tőle, álljak le, nem akarják,

hogy eltörjem a bordáimat... *(Kuncog)* Hiába nem

akarják, eltöröm. Reccs, finom, reccs, megvan...

A ringatózásban vagyok a legjobb. Nekem semmi

nem fáj, az fáj, ha nem ringatózom, az fáj, ha nem

törnek el a bordáim... Én fordítva vagyok... Álmo-

dom, persze, sokszor álmodom, amikor álmodom,

azt álmodom, hogy megvernek, tiszta vér vagyok, föl

kellene valahogy ébredni most már, föl is ébredek

nagy nehezen, és tiszta vér vagyok, saját véremtől

vagyok csupa vér... Akkor most álmodtam vagy

nem? Nem tudok visszamenni az álomba, hogy

megtudjam az igazságot.

Ott van az igazság az álomban, nem tudok vissza-

menni... Szülészeti, hófehér, zsongó kaptár, nincs

szünet... Imádom... Anyám hagyott itt a szülé-

sen... Elvittek aztán valamikor, nem tudom, mikor,

benyúltak a kaptárba és kiemelték, sokáig sötét, nem

látom magam, senkit nem látok, elvittek a járási ne-

velőintézetbe, valahova... Ludas, erre emlékszem, Marosludas... Segesvár...? Nem, előbb Ludas... Ebben a városban laknak a ludasok, ide gyűjtötték össze az országból azokat, akik valamiben ludasok, világos...

Nem, nem mindenki ludas, aki Ludason lakik, mondták a nevelők... Ezt kitalálni: nevelők. Még hogy nevelők, nevelők meg gyermekmentők...? Terminátorok és likvidátorok, megtévedt sintérek mind, már tudjuk, szakképzett óriás csótányok, nem egyéb... Nem szeretem Ludast, Csipesz is utálja... Ha nagyon hiányzik Csipesz, Ludasra gondolok, és arra, hogy mindketten utáljuk Ludast... Szeretek Ludasra gondolni, hogy Csipesszel együtt utálhas-sam... Ott ismertem meg Csipeszt, ezért szeretem Ludast, amikor utálom... Nem tudtam, hogy ha ket-ten utáljuk ugyanazt, az szeretet... Játszanak a fiúk az udvaron, a sárban, sokan vannak, meztelenek mind. Mi is meztelenek vagyunk, a lányok, és mi is játszunk az udvaron, a sárban... Csipeszt büntetik éppen a nevelők, és én nézem. Látom, hogy büntetik, büntetik, mert bűnos, és akkor meg kell büntetni, ez ér-hető... Látom magam, ahogyan nézem a büntetést... Nyissa ki a száját. Kinyitja. Nyújtsa ki a nyelvét. Kinyújtja. A nyelve a bűnös, világos, elő kell állítani. Az egyik terminátor fémcspesz rak a nyelvére, azt a sokfogas, cápaszájú fémcspeszt. Inox, egészséges. Inox, Csipesz...! Én meg akkor ki-nyitom a számat, nem én nyitok ki, magától kinyí-lik, van bennem egy én, amelyik nem érez félelmet, valahogy egészen mást érez, de nem félelmet, az ér-zésben Csipesz van benne, egyedül Csipesz, a nyelv-ven meredező törpecápacspesz, ez az én kinyitja a számat... (*Belépve a történetbe*) Hagyják abba, ve-gyék le azonnal a csipeszt Csipeszről, vegyék le azonnal...! (*Hosszasan küzd, kapálódzik, megdobálja a nevelőket, lefogják, lecsendesedik*) Csupasz Csipesz, síró-nyívó sáros állatka, én Csipeszem... (*Sír, dühében*) Nyissam ki a számat, kéri tőlem is a nevelők. Na, én nem. Segítenek. Körömmel húzzák ki mene-külő nyelvemet a számból... Milyen segítőkészek...! Fémcspesz, estig, az én nyelvemre is. Büntetés. Inox, egészséges fémcspesz, büntetés. Bűnözők büntetnek, mióta világ a világ...

CSIPESZ Aty a gyó pemme, hogy nem bagy ékhes agrgra agy igyőe.

BERNADETT (*szótágotolás*) Mity mongyasz, Tsipesz? Nem éthem.

Csipesz eljátssza a mondatot

Éthem... Nem bagy ékhesz... Asz gyó...

CSIPESZ Gyó... Nagyon gyó...

BERNADETT Esztigy?

CSIPESZ Nem ehszünk ész mégyszem bagyunkh ékhesz-
szek...

Nevetnek

BERNADETT Hogy khívnak?

CSIPESZ Tsipesz. Nem gyó...?

BERNADETT Gye, gye, nekhem gyó... Nagyhon gyó, Tsipesz,
nagyhon, nagyhon...

CSIPESZ Tyugynyi khell tsipeszül. Phontosz. Mászkhént
nem lehet...

BERNADETT Tyanyítys engyem, tyanyíts, tyanyíts megy,
drhágya Tsipesz.

*Csipesz különféle tárgyakat rajzol a levegőbe, Bernadett jobb
keze három ujjával szorítja a saját nyelvét, ki kell mondania csi-
peszül. Boldogan, sokat nevetve játszanak. Lekeriül a csipesz,
folytatják*

Tudok csipeszül, tudok csipeszül...!

CSIPESZ Tuds, tudsz, nagyokos... A torokmunkára figyelj,
az a titka a csipesznek...

BERNADETT Torokvirtuóz, az vagy, Csipesz...! Te...!

CSIPESZ A csipesz nélkül nem lehet. A mennyországban
például csipeszül beszélnek. A meztelen és árva isten...

BERNADETT Árva...?

CSIPESZ Még szép! Se apja, se anyja... A meztelen Isten csi-
peszül beszél, és a meztelen angyalok csipeszül szólnak
hozzánk.

BERNADETT Meztelenek?

CSIPESZ Meztelenek.

BERNADETT Te tudod.

CSIPESZ Tudom.

BERNADETT És pokol van, Csipesz?

CSIPESZ Van, de még mennyire.

BERNADETT Milyen nyelven beszélnek a pokolban?

CSIPESZ A pokolban mindenki a saját anyanyelvén beszél...

Két lélek nincs, aki ugyanazt a nyelvet beszélne... Senki
nem ért senkit...

BERNADETT Mindent tudsz, te torokvirtuóz! Hány éves vagy?

CSIPESZ Valamennyi..., nem tudom... Hét... Hétnél is több,
mit tudom én... Nem tudja senki...

BERNADETT (*gyermeki, boldog felfedezéssel*) Nekünk nincs
anyanyelvünk, Csipesz?!

CSIPESZ Az Istennek sincs.

BERNADETT És az angyaloknak sem.

CSIPESZ A csipesz. Mondjad utánam!

Bernadett csendben, elmélyülten ismételi

Mmi Agyámk, ki bagy a memmekben, temtelteszszék megy
a The mebed, gyögygyöm el a The ohszágyogy, legyem
megy a The akhagrathogy, amimth a megygybem, úgy a
fhölgjön issz. Mimgyemmaphi khegygyegrhümkeht agygy
megy mékhümkh ma, ész botsszászgy megy a mi vétyk-
heimketh, mikhépphem mi issz megybhotszáthumk asz
ellhemmümkh vétykheszökhmekh. Ész me bígy mimk-
heth khiszérthészbe, gye szagyabíthsz megy a gyomoszt-
hól. Meht thiegy asz ohszágy, a hathalhom, a gyicsősözgh,
mimgyörökkhé. Ámmem.

BERNADETT (*boldogan*) Jó, ez menni fog.

Csipesz az ima alatt észrevétlenül elbújik

BERNADETT Csipesz... Csipesz? Hol vagy? Csipesz! (*Egyre
riadtabban, mint aki azt hiszi, csak álmodott, mindenütt ke-
resi*) Hol vagy, drága Csipesz? (*Visszateszi a szájába a csi-
peszt*) Mmi Agyámk, ki bagy a memmekben, temteltesz-
szék megy a The mebed, gyögygyöm el a The ohszágyogy,
legyem megy a The akhagrathogy... (*Megáll, mozdulni sem
mer, sír*) Csipesz...! Hol vagy? Hol vagy? Hol vagy? (*A sírásig*)

CSIPESZ (a háta mögül előrelép) Veled vagyok, Bernadett, ne félj... Itt vagyok...

BERNADETT Csipesz...! Ne tűnj így el, mintha nem is lennél...! Ígérd meg, hogy létezel... Ígérd meg, hogy nem hagysz el, soha, soha, soha...

CSIPESZ Nem hagylak el, megígérem...

BERNADETT Egyszer megszöksz innen, itt hagysz, mint egy idegen.

CSIPESZ Miket beszélsz, Bernadett...! Ha megszökök, veled szökök meg...

BERNADETT És nem lépsz át a Soha országába se előlem?

CSIPESZ Nem.

BERNADETT Soha?

CSIPESZ Soha.

BERNADETT Én sem. Soha.

Boldog ünnepélyességgel madzagot kötnek a csipeszekre, és egymás nyakába akasztják őket, mintha egy titkos eljegyzési szerződésen vennének részt

CSIPESZ Amíg élek, és azután is.

BERNADETT Azután is?

CSIPESZ Azután is.

BERNADETT Amíg élek, és azután is, azután is, azután is. Így jó?

CSIPESZ Jó.

BERNADETT Miket tudsz te még, Csipesz? Ölni tudsz?

CSIPESZ Tudok.

Sötét

NEGYEDIK JELENET / A FÉNYMÉRŐ

BERNADETT

Nem tudom a nevem.

Bernadett nem az én nevem.

Vannak papírjaim, a papírok mást tudnak.

Griguca Irén.

Semmi bajom a Grigucával, ha Griguca, legyen

Griguca, anyám vett a nevére, nem az apám.

Nem Csendes, hanem Griguca.

Legyen Griguca.

De az Iréntől elborulok, bizonyisten.

Ilyen nevet kitalálni.

Nekem.

Láttam már Irént, nagyon kevés Irént láttam, egyet vagy kettőt, aki tényleg Irén lett volna.

Alig van Irén a világon.

Vannak, jó, de alig.

De én?

Én Irén?

Elég rám nézni.

A Bernadett sem túl jó, nem vagyok én Bernadett, de mégsem Irén.

Anyám ilyeneket tudott kitalálni, szegény, szerencsétlen.

Túl vagyunk rajta, el kell felejteni.

Bediktálta az Irént, és hipp-hopp kiugrott a szülézet ablakán.

Irén, erre vitte a tehetsége.

És kiugrott.

Kiugró tehetség volt.

A papírjaim nem tudják elfelejteni, jó, maradjak papíron Irén, van ott egy másik a rubrikákban, egy másik én, Irénnek hívják, messziről tudom bámulni valahogy, ezt szoktam.

Ha valaki Irénnek szólít, felnyomom a falra, rázogatom, amíg ki nem esik a fejéből a szó.

Hamar ki szokott esni, alig rázok egy keveset, máris mondják, hogy kiesett, engedjem el őket.

Judit lett volna a legjobb, nincs jobb név a Juditnál, nekem ez kellene, de már késő.

Ada, aki most is szerelmes belém, szegény, szegény szerencsétlen, belém szerelmes, Ada megpróbált Juditnak szólítani, mert megtudta, hogy Judit lennék, ha lehetnék, de nem lehetek.

Megengedtem Adának, senki másnak.

A Bernadettet Klára, Tatrosi Klára nevelőanyám találta ki.

Jött, kivett a ludasi intézetből, meg akart menteni, tetszettem neki.

Valami megzavart, nem tudom, mi, pedig akkor már tudtam, Csipesztől, kitől mástól, hogy ha valaki meg akar menteni, ha valakiben egyáltalán felmerül ez a gondolat, akkor a vidám likvidátorok és terminátorok titkos társaságához tartozik.

Hazavitt, két hónapig nála laktam, aztán visszahozott, mert valami közbejött, és fel kellett hogy adja megmentésem magasztos tervét.

Azt mondta, örökbe fogad, a lánya leszek, kellek neki.

Megzavart ez a kellek neki meg az örökbefogadás.

Micsoda szó: örökbefogadás.

Örökbe fogadni valakit.

Egy embernek azt mondani: örökbe fogadlak.

Elég belegondolni.

Valami elhomályosította az agyamat.

Mondta Csipesz, vigyázzak, hogy juthat egyáltalán valakinek az eszébe, hogy örökbe fogad.

Vigyen magával, jó, vegyen a nevére, jó, hagyja rád mindenét, jó, de ne merje azt mondani, hogy örökbe fogad, mert akkor vége, mindennek vége.

Megzavart, nem is tudom, mi, talán hogy Klára orvos, azt gondoltam, egy orvos szájába mégiscsak jobban illik ez az örökbefogadásos merénylet.

Jött, megvizsgált, meghallgatta a szívemet, számba vette a fogaimat, ütögette a térdemet, nagyon bírtam.

Szép orvos Klára, nagyon szép, sohasem láttam ilyen szépet.

Valahogy nem tudott férjhez menni, nem kellett senkinek, csak egészen rövid időre.

Amikor kellett valakinek, visszahozott az intézetbe.

Aztán mikor megint nem kellett senkinek, jött, hogy kellek neki, és elvitt.

Ha ő nem kellett, én kellettem.

Ha ő kellett, én nem kellettem.

Vártam, hogy jön, hátha megint nem kell és kellek.

Jött is, ő nem kellett, én kellettem.

Amikor nem kellett és kellettem, anyámnak kellett szólítsam, amikor meg kellett, és én nem kellettem, akkor Klára nének.

Egyszer megint jött, nem talált, mert átvitte a segesvári intézetbe Csipesszel együtt.

Na, nem is jön többet, nem is jön.
Ne is jöjjön, ha nem jön, ne is jöjjön.
De nem kellett megint valakinek, nagyon nem, és én
következtem sorra, nagyon kellettem, megtalált
Segesváron.
Voltak fényképeim is Klárával, de már nincsenek.
Futok Klára felé, ő tárt karokkal vár, fekete-fehér.
Sokáig kellett gyakorolni, amíg Klára pasija szerint
élethű a kép.
Klára néni.
Volt egy ausztrál hazalátogató, ausztrál magyar vagy
ausztrál román, nem tudom, egy igazi pasi, akinek
kellett Klára, és engem is meg akart ismerni.
Kihozott az intézetből, vetkőzés, zuhanyozás, fertőt-
lenítés, tüdővizsga, vérvizsga, tetűteszt, kenőcsök,
valami injekciókat is kaptam, öltözés.
Fussak Klára felé, mondta az ausztrál, Klára meg
tárt karokkal várjon.
Klára mosolyogjon, én inkább ne.
Jó, értem, nem nehéz.
Ilyeneket talál ki.
Máskor meg azt mondja nekem az ausztrál, ő ter-
pezsbe áll, én meg négykézláb fussak át a lába között.
Nevessek vagy ne nevessek?
Ne vess, mondja, most nyugodtan nevetehetsz, ez já-
ték, most nem dolgozunk.
Ha játék, akkor az egészen más, akkor nevetek.
A futás az nem játék, mondja az ausztrál, a futás
megrendelés, munka.
Jó, a megrendelés komoly dolog, nem nevetek, munka.
Futok, nincs mosoly, megy ez, Klára felkap, megvan.
De nem, nem elég élethű.
Nem vagyok élethű.
Klára egész jó, majdnem tökéletes, mondja az ausz-
trál, de én valahogy nem.
Klára élethű, én meg nem.
Vakarja a fejét, nézi a napot, fényt mér, gondolkozik.
Méri a fényt ez az ausztrál.
Na, majd máskor, mondja szomorúan.
Ingatja a fejét, nem méri a fényt, majd máskor.

BERNADETT Te Csipesz, ez az ausztrál méri a fényt.
CSIPESZ (*halálsápadtan*) Mégsem lehet ilyen elvetemült.
Idejön, és méri a fényt?
BERNADETT Méri, bizonyisten.
CSIPESZ Klárának mondtad?
BERNADETT A saját szemével látta, miért mondjam?
CSIPESZ És?
BERNADETT Semmi. Klárának így is jó, ha kell az ausztrál-
nak, neki biztosan így is jó.
CSIPESZ Ezek a legveszélyesebb megmentők, akik mérik a
fényt.
BERNADETT De nemcsak méri, azt is mondja, hogy nem
vagyok élethű.
CSIPESZ Nem vagy élethű. Te.
BERNADETT Ezt mondja, bizonyisten.
CSIPESZ (*magához öleli, felindultan*) Ezek meg fognak men-
teni téged, nincs mentség.
BERNADETT Ne sírj, Csipesz, ne sírj, mindenhová ma-
gammal viszlek.
CSIPESZ Nem sírok.
BERNADETT Szoríts még, Csipesz, szoríts, szoríts.

CSIPESZ Rúgd tőkön, mondja Csipesz, ha még egyszer ezt
meri mondani. Megigéred, hogy tőkön rúgod?
BERNADETT Meg.
CSIPESZ Bizonyisten?
BERNADETT Bizonyisten.

BERNADETT
Elment az ausztrál, Klára visszahozott, de csak rövid
időre, mert pakolnia kell, megy Ausztráliába.
Engem is kivisz, ne féljek, de most jobb, ha vissza-
megyek az intézetbe.
Jó, ha kivisz, akkor jó, vigyen ki, megyek.

BERNADETT Ne félj, Csipesz, magammal viszlek, itt fogsz
lógni a nyakamban.
[CSIPESZ] Jó, jó, szeretek a nyakadban lógni, Bernadett.
BERNADETT Én is szeretem, ha a nyakamban lógsz, a két
mellem között.
[CSIPESZ] Én is szeretem, szeretem a melleidet, Bernadett.
BERNADETT Szeretem az érintésedet, Csipesz.
[CSIPESZ] Én is.
BERNADETT Én is.

BERNADETT
Jön Klára, boldog, kell az ausztrálnak, és én is kellek.
Ilyen még nem volt, hogy Klára kell és én is kellek,
ilyen még nem volt.
Kellünk.
Kellünk a fénymérőnek.
Valami nincs rendben, ha mindketten kellünk, ez le-
hetetlen.
Mondom Klárának, édesanyám.
Nem édesanyám, így Klára, hanem Klára néni, itt az
ausztrál, most Klára néni, jó?
Akkor jó, bocsánat, Klára néni, valami nem tetszik
nekem ebben az ausztrálban.
Mi nem tetszik?
Méri a fényt.
Méri a fényt?
Méri.

Ez nem fog elvinni bennünket, méri a fényt.
Klára néni még hangosabban nevet, már kacag.
Most zokogsz vagy kacagsz, Klára néni?
Kacagok, Bernadett, könnyesre kacagom magam.
Jó, mondom, akkor kacagj, és folyjanak a könnyeid.
Kimegyünk a fénymérővel a Somos-tetőre, én már
melegíték is, mert futni kell, kinyújtott karokkal, így,
Klára néni felé.
Na, megvan.
Ugrál Csipesz a mellemen meg a két mellem között,
ez most jó lesz, megvan, érzem.
Koncentrálok, indulok.
Klára néni kacagva felkap, körbefordul, repülünk, re-
pülünk, az ott a Duna Vaskapunál, az meg Belgrád,
a szabadság kapuja, itt szállunk át, repülünk, repü-
lünk tovább mindketten, látjuk az óceánt, feltűnik
Ausztrália, gyönyörű, bizonyisten.
Milyen volt, kérdezi Klára néni a fénymérőt.
Egész jó, talán a legjobb az eddigiek közül, már
majdnem címlap minőségű, de a lány nem elég élethű.
Mi az, hogy címlap minőségű?
A színes magazinok címlapja, mondja a fénymérő,

oda kell a kép.

Tele vannak a magazinok a romániai intézetekkel, oda kellene ez is, mielőtt még mind a kettőnket kivinne Ausztráliába.

Na, pihenjünk, és még megpróbáljuk.

Pihenjünk.

Odamegyek a fénymérőhöz, mondom neki, álljon terpeszbe, át akarok bújni a lába között.

Jó, bújjál, ez biztosan jót tesz neked.

Terpeszbe áll a fénymérő, tökéletes terpeszbe, erre vártam.

Élé állok, és villámgyorsan tökön rúgom, teljes szívemből, teljes lelkemből, minden erőmből.

BERNADETT Tökön teremtetem, Csipesz, ahogy mondtad.

CSIPESZ Most rúgtad vagy teremtetted?

BERNADETT Rúgtam, Csipesz, minek nézel te engem.

CSIPESZ Lehet tökön teremteni is valakit, de az nem ugyanaz. Itt most a rúgás kellett, nem a teremtés. A tökön teremtés más esetre érvényes. Ez egy fénymérő, nem szabad elrontani, a rúgás a legjobb.

BERNADETT Jó, igazad van, belátom. De komolyan rúgtam, nem teremtetem.

CSIPESZ Teljes szívedből, teljes lelkedből, minden erődből?

BERNADETT Úgy, úgy.

CSIPESZ És?

BERNADETT Nyüszített a fénymérő, Klára felsikoltott, pedig őt nem rúgtam és nem is teremtetem tökön. Nem tudom, mi történt Klárával, bizonyísten, még ilyen állapotban soha nem láttam. Rávetette magát a fénymérőre, máris megvizsgálom, máris megvizsgálom, ezt ordította, és dulakodni kezdtek, Klára rángatni kezdte a vékony hangon nyüszítő ausztrál nadrágját, látni akarom, máris, kiáltozta, máris megvizsgálom, repültek a sliccgombok, aztán már minden repülni kezdett, a nadrág, a zakó, Klára ruhái, minden, minden. Semmit nem értettem az egészből. Egy-másba gabalyodtak, meztelenül, üvöltözve. Ilyet még nem láttam, Csipesz. Nagyon szépek voltak. Torkuk szakadtából üvöltöztek. Még a fénymérőt is megszerettem. Úgy éreztem, mindez nekem köszönhető.

CSIPESZ Nem neked, hanem nekem.

BERNADETT Neked, Csipesz, neked. Ragyogtak a Sometető fűvén, boldog fájdalomban. Mégis elment, nem jött vissza soha többet. Még ezek után sem kellettünk neki, Csipesz.

CSIPESZ Fénymérő, megmondtam.

ÖTÖDIK JELENET / ARANYÁBÉCÉ

A vitaminhiányom van.

Á vitaminhiányom van.

B vitaminhiányom van.

C vitaminhiányom van.

D vitaminhiányom van.

E vitaminhiányom van.

É vitaminhiányom van.

F vitaminhiányom van.

G vitaminhiányom van.

GY vitaminhiányom van.

H vitaminhiányom van.

I vitaminhiányom van.

Í vitaminhiányom van.

J vitaminhiányom van.

K vitaminhiányom van.

L vitaminhiányom van.

LY vitaminhiányom van.

M vitaminhiányom van.

N vitaminhiányom van.

NY vitaminhiányom van.

O vitaminhiányom van.

Ó vitaminhiányom van.

Ö vitaminhiányom van.

Ő vitaminhiányom van.

P vitaminhiányom van.

Q vitaminhiányom van.

R vitaminhiányom van.

S vitaminhiányom van.

SZ vitaminhiányom van.

T vitaminhiányom van.

TY vitaminhiányom van.

U vitaminhiányom van.

Ú vitaminhiányom van.

Û vitaminhiányom van.

Ű vitaminhiányom van.

V vitaminhiányom van.

W vitaminhiányom van.

X vitaminhiányom van.

Y vitaminhiányom van.

Z vitaminhiányom van.

Zs vitaminhiányom van.

HATODIK JELENET / SOHA

CSIPESZ Gyere, próbáld meg még egyszer.

BERNADETT Nem megy, látod, hogy nem megy.

CSIPESZ Teljes szívedből, teljes lelkedből és minden erődből...

BERNADETT ...akkora erővel, mint egy diófa. Tudom.

CSIPESZ Mindennek ki kell mondania benned. Az ujjaidnak, a hajszálaidnak, a fogadnak, a csontoknak, a véráramoknak, a sejteknek, a beleknek, a szőrszálaknak, a finom-finom bőrödnek. Mindennek.

BERNADETT Megpróbálom. „Soha!”

CSIPESZ Fordíts hátat, mindig fordíts hátat előbb.

És csipeszül. Másképp nem lehet.

BERNADETT „Sszhokha!”

CSIPESZ Látod, már majdnem jó.

BERNADETT Soha, soha, soha.

CSIPESZ De, de.

BERNADETT Ezek a kövek itt mind emberekből lettek?

CSIPESZ Nem, nem mind. Csak a szépek, a legszebbek.

Ezek a simák és véresek voltak a leggonoszabb emberek.

Őket a legkönnyebb kővé változtatni. Ilyen szépek lesznek...

Míntha az angyalok markából hulltak volna ki, nézd...

BERNADETT A leggonoszabbak...?!

CSIPESZ Ez itt biztosan egy nevelő volt, amikor ember volt.

Persze... Az a kopasz, tudod. Golyó. Az meg Töki. Látod,

milyen szép! És ez? Kitalálad?

BERNADETT Ki... Várj csak... Megvan!

CSIPESZ Na?

BERNADETT Várj... Nem tudom... De! De! Lotyóka nevelő néni, mindenki Lotyókája! Itt van a bajuszkája...
 CSIPESZ Mutasd. Lotyóka néni. Talált.
 BERNADETT És ezek a zúzottak, ezek is emberekből lettek?
 CSIPESZ Ók is. De ők nem voltak olyan gonoszak. Jobb nekik ott, a Soha országában.
 BERNADETT Ez a legszebb, nézd... Nagyon gonosz lehettél, te...
 CSIPESZ Hagyd, ne bántsod.
 BERNADETT És vissza is tudod változtatni őket?
 CSIPESZ Nem akarom. Elégedjenek meg ennyivel. Jól megvannak a Soha országában, ott a helyük Rosszabbul is járhattak volna. Egy patakban végzik majd, vagy egy könyvespolcon, valahol. Egyre tisztábbak, fényesebbek és könnyebbek lesznek. Sok ezer évig elvannak így, amíg szétfújja őket a szél, és végleg eltűnnek.
 BERNADETT Csipesz.
 CSIPESZ Igen.
 BERNADETT Fordíts hátat nekem, és mondd ki, teljes szívedből, teljes lelkekből, minden erődből, akkora erővel, mint egy diófa, mondd ki...
 CSIPESZ Nem lehet. Téged nem.
 BERNADETT Ígérd meg, hogy megteszed, ha megkérlek.
 CSIPESZ Lássalak. Még, még... Nem, nem lehet. Téged nem tudlak kővé változtatni.
 BERNADETT Engem nem?
 CSIPESZ Nem.
 BERNADETT Ölni tudsz?
 CSIPESZ Tudok, mondtam.
 BERNADETT Jó, jó, ha tudsz.

HETEDIK JELENET / TEMESVÁR FELETT AZ ÉG

BERNADETT Ki az?

Csipesz megjelenik, fekete cipőkrém csíkok az arcán

Ki vagy? Csipesz, te vagy?
 CSIPESZ Én vagyok, Bernadett.
 BERNADETT Mit keresel itt hajnalok hajnalán, Csipesz?
 CSIPESZ *(fiúruhákat ad neki)* Öltözz, gyorsan.
 BERNADETT Megőrültél?
 CSIPESZ Velem jössz...
 BERNADETT *(öltözni kezd)* Veled megyek... Hova, Csipesz...?
 CSIPESZ Nem tudom, megyünk...
 BERNADETT Nem lenne jobb, ha...
 CSIPESZ Nem, megyünk... Bejött Tamango a hálónkba, és mindenkit fölkellett... Fegyver van nála, igazi géppisztoly. Azt mondja, nem bírja tovább, és minket is ki akar szabadtani innen...
 BERNADETT Mit nem bír Tamango?
 CSIPESZ Öltözz már... Ezt az egészset... Nem tudom... Át-
 szökünk Jugoszláviába...
 BERNADETT Jugoszláviába...? Jó... Miért?
 CSIPESZ Mindenki oda szökik... Belgrád... Ott van a szabadság kapuja...
 BERNADETT És nem rúgtad tőkön?
 CSIPESZ Miért rúgnám tőkön, Bernadett?! *(Fekete cipőkrém ad neki)* Kend be magad.

BERNADETT Csipesz, én inkább nem mennék... És ne menj te sem, gyere, bújj el, bújj ide hozzám...
 CSIPESZ Nekem mennem kell, Bernadett, nem tehetem, hogy ne... Nem mehetek nélküled erre az útra...
 BERNADETT Félek...
 CSIPESZ Én is...
 BERNADETT Mehetünk...

Bernadett megragadja Csipesz kezét, elindulnak, néhány lépés után Csipesz kiszabadítja a sajátját Bernadett szorításából. Nézik egymást

CSIPESZ A fiúk előtt nem foghatjuk egymás kezét, Bern.
 BERNADETT Bern?
 CSIPESZ Bern. Nem jó?
 BERNADETT Bern... Jó... Köszönjük el egymástól, Csipesz, ki tudja, mi történik velünk...
 CSIPESZ Mi történik, mi történik... Nem hagylak el, megígértem, Bernadett...
 BERNADETT Bern... Én sem... Menjünk.

BERNADETT

Elindultunk a buszpályaudvar felé.

A fiúk magukhoz vették a konyhából a használható késeket, villákat, szeletelőket, trancsírozókat és bárdokat, így suhantunk a segesvári éjszakában.

Végre, végre valami, tetszik a fiúknak, végre hozzánk tartozik a terminátor, éljen Tamango.

Csoda.

Kék buszok egymás mellett, sorban, nagy, sötét, alvó, üres állatok. Ott kell megbújni a buszok között, vezényeli suttogva Tamango, amíg az első buszsofőr be nem indítja a motort. A motorzúgás a jel, megrohanjuk az első buszt, és elfoglaljuk, ellenállás nélkül. Gondosan ellenőrzi a terminátor az üzemenyagszintet, rendben, rendben, és elindulunk a nyugati határ felé.

Nyugatra szökünk, ott van ám élet, áttörjük a határt, mondja Tamango, örül a buszsofőr, fiatal, kemény férfi, a fiúkkal együtt örül a szerencséjének, hogy ő jött ki elsőnek a buszpályaudvarra, mert éppen ő következett, neki jutott arra a napra az első járat.

Csoda.

Csak nem megállni, fiúk, csak nem megállni, kibírni, kibírni, kibírni.

Kifelé meg azt üvöltözte a terminátor, hogy ha nem engedik át őket a határon, mindenkit megöl a buszban, legépfegyverezi a fiúkat, azután meg magát is megöli.

Helyes, helyes, ez a legjobb módszer, mondta a buszsofőr diadalmasan, született profi a vezérünk, éljen Tamango.

Temesvárig jutottunk, bántatlanul.

Elöl-hátul kétéltű, morgó-csikorgó harcokcsik kísérték, óriási buli, ilyen még nem volt.

Csoda.

Megtudták a temesvári egyetemisták, hogy mire készül a segesvári bátor fiúcsapat, kijöttek elének a főútra, integettek, hangosan biztattak, a lányok meg virágokat dobáltak a buszra. A rendőrség, a katonaság,

a szekuritáté emberei nem avatkoztak be, csak tovább mentek a busz után meg a busz előtt, tehetetlenül. Tehetetlenül...!
Győztünk, üvöltötte Tamango.
Győztünk, harsogták a fiúk.

CSIPESZ (*súgva*) Kiált te is, Bern...

BERNADETT (*bizonytalanul, hangját ügyetlenül elváltoztatva*) Győztünk...! Győztünk...! Győztünk...!

BERNADETT

Sötétedni kezdett, amikor elhagytuk Temesvárt. Megindult az eső. Fényeket pillantottunk meg a látáhatáron, az országhatár gyöngéden ragyogó gyöngy-sorát. Jugoszlávia derengett a határ fényei mögött. Felfoghatatlan, ellenállhatatlan, szabadság nevű ismeretlen mámor küldte felénk hívogató jelzéseit, Jugoszlávia befogad, Jugoszlávia nem ad vissza Romániának, Jugoszlávia kinyitja előttünk a szabad Nyugat vaskapuját.

BERNADETT Engedd, hogy megfogjam a kezedet.

CSIPESZ Megőrlöttél, Bern... Kiabálj, ahogy a torkodon kifér...

BERNADETT Megmenekültünk, fiúk, megmenekültünk...!

BERNADETT

Megáll a busz, miért áll meg?
Harckocsik állják el az utat.
Baloldalt szabályosan kiépített lőállások, mögöttük rohamsisakos katonák.
Tehetetlenek, fiúk, ne féljete, rikoltja Tamango.
Nem félünk, nem félünk, nem félünk.
Kibiztosítja a géppisztolyát, mutatja a katonáknak, ki van biztosítva, tessék, lekaszálok a fiúkat, ha nem mehetünk tovább.
Nyomatéku rövid sorozatot enged a busz tetejébe.
Beesik az eső a buszba, vékonyan, de azért bőségesen.
Oda lehet menni, arcot mosni vagy inni akár, nem árt a határlépés előtt tisztálkodni.
A rövid sorozatra rövid, valamivel mélyebb hangfekvésű gépfegyvertűz a válasz.

KATONATISZT HANGJA (*hangosbeszélőből. A villodzó fények betöltik a teret*) Fiúk! Ha fölemelt kézzel egyenként elhagyják a buszt, senkinek nem esik bántódása. Tiszti becsületemet adom.

BERNADETT

Nevetnek a fiúk rajta, vidáman mókáznak az ablakban, van, aki pucér fenekét táncoltatja örömeiben, én inkább nem.

KATONATISZT HANGJA Figyelem, figyelem. Utolsó figyelmeztetés. Utoljára kérdezem: nem szálltok le, fiúk?

BERNADETT

De nem ám!
A lőállások mögé megy a tehetetlen katonatiszt, viházzba áll, valami parancsot ad a kivezényelt katonáknak.
Nem lehet hallani semmit, ezt nem a tölcserbe

mondja, csak a szája röhejes mozgását lehet látni, igazán vicces.

A katonák behúzódnak a fegyvereik mögé.

Csend.

Semmi.

Csend.

Egyszer csak minden előzmény nélkül Tamango hangtalanul összeesik. Homlokából vér folyik vékonyan, mint a filmekben.

A buszsofőr elveszi tőle a géppisztolyt.

Amikor fölmutatja a fegyvert, sose hallott, borzasztó ugatás tölt be mindent. Pillanatok tart csak.

Apró, bizonytalan lángokkal ég a busz, mi meg egymáson, mint a fahasábok.

Szital az eső, mindenünnen szivárogo a vér.

Mintha élnék.

Élek.

Csipesz fölöttem fekszik valahol, ujjából arcomra csöpög a vér, apró patakocskák futnak bele a számba. Csipesz vére, az én vérem.

BERNADETT Hol vagy, Csipesz?

[CSIPESZ] Itt vagyok veled, ne félj, nem hagylak el, megmondtam.

BERNADETT Itt? Hol? (*Rémülten*) Mmi Agyám, ki bagy a memmekben, temtelteszsziek megy a The mebed, gyógygyöm el a The ohszágyogy, legyem megy a The akhagrhat-hogy...

[CSIPESZ] Itt, itt, nagyokos... (*Boldogan, játékosan nevet*) Olyan közel, hogy nem is látsz.

BERNADETT (*elsiratja*) Csipesz, drága Csipesz, egyetlen Csipesz, Csipeszem.

NYOLCADIK JELENET / PATAKOK

BERNADETT (*az előtte fekvő – képzeletbeli – tükörnek*) Vérpatakok futnak, különböző vérű patakok, egymásba ömlenek.

Van egy harmadik is, láthatatlan, de van, nagyon.

Ebből a háromból vagyok.

Két látható vérpatak, időből, szélből, felhőkből, fűvekből, a messzi ismeretlenből, ki tudja, hogyan, senki.

Azért ilyen a hajam.

Milyen?

Ilyen, ilyen, amilyen én vagyok, nézd.

Szeretem a hajamat.

Az én kárminpiros vérem Griguca Ella téglavörös és Csendes László acélkék véréből való.

Sötét van, csak engem világít meg valahonnan a fény.

Fény hull rám, fölmeleg rám a fény, fény, fény, fény, én vagyok, nézzél, én is nézlek.

Honnan jön a fény, amikor sötét van?

Ki van a fényforrás mögött?

Valaki, egy mindenható vak valaki; senki, egy mindenható vak senki.

A fényforrás mögött a legsötétebb a sötét.

A szemem, a fogaim, a járásom, körmeim holdja, hosszú nyakam, fülem Csendes László patakából való.

Testem formája, a rövid csontok, riadt melleim, vé-

kony bokám Griguca Ella patakából valók.
Bőröm a két egymásban eltűnő vérpatak színéből van.
Egyszerre vannak véglegesen külön, Griguca Ella és
Csendes László, és véglegesen együtt, ki érti ezt, senki.
Tekintetem a ludasi és a segesvári intézetekből való,
hibátlan intézeti tekintet. Vidám Állami
Gyermekmegsemmisítő Intézet.
Azok a nevelők, akik sehogyan sem jutnak be a
Vidám Állami Gyermekmegsemmisítő Intézetekbe,
tanítók lesznek és tanárok.
Ők az iskolába terelt gyermekekért felelősek.
Minden osztályban, a koromfekete, vagy koromzöld,
vagy koromfehér tábla előtt van egy lóállás, onnan
lövöldöznek a gyermekekre.
Akik sem a Vidám Állami Gyermekmegsemmisítő
Intézetekben, sem az iskolákban nem kapnak állást,
a nevelésre elszánt maradék, azokból lesznek a meg-
mentők.
Hálás vagyok nekik.
Itt állok a fényben, magammal szemben, és lerovom
a hálámat.
Mindent tudok, amit a világról tudni lehet.
Ölni tudsz?
Tudok.
Köszönöm.
Köszönöm a harmadik vérnek.
A hangom, honnan jön a hangom?
A hangom az enyém.
A hangom én vagyok.
Nem üvöltök, nem suttogok, nem kiáltok, ez a hangom.

KILENCEDIK JELENET / MI LÁTSZ?

BERNADETT
Keresnek, jön Klára, Tatrosi Klára. Azt hittem, nem
is jön már soha többet.
Jó hírem van, Bernadett, mondja
Kláránéniédesanyám nem túl boldogan.

[CSIPESZ] *(mintegy Bernadettből szól, a Bernadett hangján,
ilyenkor néha megragadja a nyakában lógó fémcspesz)* Vi-
gyázz, Bernadett, vigyázz, most légy észnél.
BERNADETT Ne félj, ne félj. Most megkapja.

BERNADETT
Kivel beszélsz?
Csipesszel.
Csipesszel?
Igen.
Kicsoda Csipesz?
A barátom.
Barátod.
Nem, nemcsak. Örök hűséget fogadtam neki.
Értem, mondja, de nem ért semmit. Hallgass ide,
megkaptam az útlevelet, mindent felszámoltam.
Kiköltözöm Magyarországra, és nem jövök soha töb-
bet vissza.
Menjél, Kláránéniédesanyám.
Édesanyám, kísérletezik bizonytalanul Klára.
Bocsánat, Kláránéniédesanyám.
Értem, értem. Haragszol rám.

Nem, nem, dehogy.
Téged is kiviszlek, ahogy elrendeződöm egy kicsit,
viszlek, ne félj.
Nem félek.

[CSIPESZ] Győztél, Bernadett, győztél.
BERNADETT Győztem?
[CSIPESZ] Soha többet nem látod.
BERNADETT Soha.
[CSIPESZ] Most mit bógsz? Nem szeretem, ha szipogós
vagy. Ezt akartuk, soha, nem?
BERNADETT Van olyan, hogy soha, Csipesz?
[CSIPESZ] Van, de még mennyire. Bizzál bennem.
BERNADETT Bízom benned, Csipesz.

BERNADETT
Csipesszel beszélsz?
Csipesszel.
Ne sírj, Bernadett, érted jövök.
Nem sírok.

[CSIPESZ] Ne szipogj, mert lemarlak.
BERNADETT Nem szipogok, jó, jó, na, már nem.

BERNADETT
Mennem kell, Bernadett.
Menj csak, Kláránéniédesanyám.
Megyek.
Menj.

[CSIPESZ] *(izgatottan)* Fordíts hátat, most, most... Csináld
már, ne szalaszd el... Úgy... Ne nézz vissza...
BERNADETT *(hátat fordít)* Jó, tessék. Elment?
[CSIPESZ] Nem, még nem. És akkor most! Mondjad már.
BERNADETT Szkhokha!
[CSIPESZ] Tökéletes.
BERNADETT Elment?
[CSIPESZ] Nem.
BERNADETT Nem? Még mindig nem?
[CSIPESZ] Fordulj vissza.
BERNADETT Nem merek.
[CSIPESZ] Fordulj vissza, Bernadett, fordulj már vissza,
most visszafordulhatsz.
BERNADETT Jó, tessék.
[CSIPESZ] Mit látsz?
BERNADETT Semmit. Elment, végre.
[CSIPESZ] Nézzél, nézzél még!
BERNADETT Köveket.
[CSIPESZ] Semmi mást? Ott van a lábod előtt az az egy,
nézd csak. Hajolj le és érintsd meg.
BERNADETT *(főlemeli, nézi, simogatja)* Tatrosi Klára. De
hiszen ez Tatrosi Klára.
[CSIPESZ] Ott van a Soha... Ne szipogj, nem szeretem, ha
szipogós vagy.
BERNADETT Ne haragudj, Csipesz. Nem sírok, megígérem.
[CSIPESZ] Büszke vagyok rád, Bernadett, győztél.
BERNADETT Köszönöm, Csipesz.
[CSIPESZ] Szabad vagy, Bernadett.
BERNADETT *(rémulten)* Szabad?
[CSIPESZ] Szabad.

Sötét. Időmúlás

TIZEDIK JELENET / TIRAMI SŰ

BERNADETT Kiraktak az intézetből, Csipesz, azt mondták, szabad vagyok. Miért nem vagyok boldog, ha szabad vagyok, Csipesz?

[CSIPESZ] Szabad vagy, legyen elég.

BERNADETT És akkor most mi lesz?

[CSIPESZ] Menj, indulj el, menj csak, nem kell fogózkodnod, menj, szabad vagy.

BERNADETT

Imádom a Tiramisut!

A Tiramisu Café az otthonom!

Jöttem lefelé a Retyezát utcában, mire ezt mondja Csipesz, lépj be, Bernadett, megérkeztél, lépj be. Café...!

Otthon!

Imádom!

A Tiramisunak az a híre, hogy mindenki mindenki-vel, az egy olyan galéri, hogy mindenki mindenkié, ahogy jön, teljes egyetértésben, vannak bakok, a Tiramisu bakjai, és vannak a Tiramisu női.

Oda tartozunk, mindenki látja rajtunk, hogy mi a Tiramisuból vagyunk.

Mit látnak?

Azt látják, hogy nem félünk senkitől és semmitől.

Miért félnénk?

De tényleg.

Kitől lehetne például nekem félni?

Senkitől.

Mindenki mindenkivel, nálunk ez a divat.

Hülyeség, egy szó sem igaz az egészből.

A város fele meleg, a másik meg biszex, de csak divatból, nálunk csak Meleg meleg, ő a legfinomabb meleg Meleg, és csak én vagyok...

Én én vagyok.

Volt, hogy Meleg nálam lakott, vagy én nála, csak úgy barátságból, nem kellek neki, ő sem nekem, de nagyon bírjuk egymást.

Szereti a ruháimat meg a parfümöket.

Húgocskám, így szólított egy ideig, amíg ki nem vertem a fejből.

Húgocskám, én?!

Tisztára elment az eszed, Meleg.

Senkinek nem vagyok a húga, nővére, unokatestvére, lánya, mit tudom én, a rokonság kizárva, mert fölnyomlak a falra, mint egy lepényt, Meleg.

Jó, jó, rendben, Bernadett.

Meleget csak a vastag hátú Brék érdekelte a Tiramisuból, senki más, Bréket meg senki, se én, se Ada, se Punk, se Dzsoké, se Fláj, se Meleg, senki. A Tiramisuban mindenki csak aznap volt boldog, másnap senki sem, kivéve Bréket, aki másnap is boldog volt, mindegy, hogy aznap sörben, spangliban vagy tiramisuban utaztunk.

Ha másnap is ilyen boldog vagy, Brék, mondta egyszer másnaposan Fláj, akkor fussál le meztelenül a Tiramisuból a főtérre, én várlak a virágóránál.

Meztelenül, kérdezte Meleg.

Anyaszült meztelenül, tartotta Fláj.

Nem kellene Bréknek meztelenül csak úgy, nem kellene, mondta remegő hangon Meleg.

Meztelenül, a virágóráig, és átvállalom a mai utazási költségeket, spangli, sör, tiramisu, mindegy.

Brék felugrott a középső asztalra, Albinoni szomorú Adagiójára lassan levetkőzött, majd lefutott a virágóráig, egyenesen bele a zsaruk kitárt karjaiba.

Meleg sirt.

Mikor idejöttem, Ada is itt volt a Tiramisuban, ő is meleg, nőben.

Olyan szép, mint egy paradicsommadár.

A hülye iskolája legjobb tanulója, de azért nagyon rendes.

Laktam nála, Fláj után, meg közben is.

Adának állandóan szól a mobilja.

Az anyja hívja Gyulafehérvárról, folyton arra kéri, hallgassa meg.

Ada meghallgatja.

Miért kell meghallgatni az anyádat, Ada?

Mert félt engem.

Azért kell meghallgatni?

Azért.

Szól a telefon, meg kell hallgatni, félt engem.

Én megöltem az anyámat, miatta nem szól a telefonom.

Meg?

Meg.

Nekem nem sikerült.

Csipesz segített.

Csipesz?

Csipesz.

Csupa vér vagyok a csipeszedtől, miért nem teszed le a nyakadból, amikor levetkőzöl.

Nem lehet, Csipeszt nem.

Hajnalban cseng a telefonom, Fláj.

Hol vagy?

Adánál.

Nem kellene így váltogatni, Bernadett.

Nem vagy elég, Fláj.

Hajnalban cseng Ada telefonja, kéri az anyja, hallgassa meg.

Ada telefonja az anyja könyörgő hangján cseng: rǎspundeaterogdinsufletrǎspundeodatǎada.

Vedd már fel, megőrülök.

Ada nem hallja, amikor alszik, órákig is csenghet neki. Én fekszem belül, át kell nyúlnom Adán, hogy kinyomjam.

Ada átölel ilyenkor, megragad, mintha fulladozna.

Van, hogy kapálózik is, meg segítségért kiált, fel kell keltenem, hogy magához térjen.

Engedj el, Ada, engedj már el, megfojtasz.

Nem nyomtam ki, felvettem, gondoltam, egyszer meghallgathatom én is Ada anyját, hátha segít.

Kérdi, ki vagyok.

Megmondtam.

Miért vagyok Adánál?

Megmondtam.

Erre azonnal kinyomja.

Na tessék.

Mondom Adának, számoljunk háromig, és vágjuk a földhöz a telefonjainkat.

Egy, kettő, három.

Csend.

Na, ez szép.

Másnap a szülei visszavitték Adát Gyulafehérvárra, spangliködben reggelig gyászolt a Tiramisu. Brék szerzi be a spanglit, ő tudja, honnan, nem kell beleszólni, az ő üzlete. Meg a zsaruké, ők is tudják, honnan, nem kell beleszólni. Semmi sem igaz, amit a Tiramisuról mondanak. Imádom a Tiramisut.. Jöttem lefelé a Retyezát utcában, amikor kiraktak az intézetből, és amikor a Tiramisu elé értem, Csipesz szólt, hogy lépjek be. Mióta beléptem ide, itt élek, és még keresek is.

Bemutatja a café „specialitását”, kezdetben disztíngváltan, ironikusan, elegánsan, majd az ájulásig fölporöngve

A tiramisu (*tirami sù*) olasz desszert, amely általában az alábbiakból készül: babapiskóta, feketekávé, mascarpone sajt, tejszín, marsala bor és kakaópor. A *tirami sù* olasz kifejezés átvitt értelmű jelentése „dobj fel”, ami a két koffein tartalmú összetevőre utal: a presszókávéra és a kakaóra. A babapiskótát rövid időre beáztatjuk a kávéból, borból és cukorból készült lébe. Ezt követően mascarpone sajtból, tojásból, cukorból és tejszínből készült „zabaglione” nevű krémbe teszszük. A tetejét megszórjuk kakaóporral. A tiramisu ma már nemcsak olasz, de mindenféle éttermek egyik legnépszerűbb desszertjévé vált. A recept különféle változatokban létezik. A magyar tiramisuhoz nélkülözhetetlen a kisüsti pálinka „rézeleje”. A „rézeleje” a pálinkafőzéskor leghamarabb kicsöpögő, közel kilencvenfokos, színtelen, ízetlen, halálérős alkohol. Ha nincs „rézeleje”, az alszesz is jó, de avval lassabban és nagyobb mennyiség segítségével ériük el a kívánt hatást. Az olaszosan elkészült tiramisuhoz fogyasztás előtt adagonként százötven milliliter (másfél deciliter) hűtött „rézelejét” adunk hozzá, vigyázva, nehogy az elkészült, szemrevaló desszertet összetörjük. Dobj fel!
Dobj fel!
Dobj fel!

Sötét

TIZENEGYEDIK JELENET / SZÉP CSENDES

BERNADETT
Nem tudok megszületni még egyszer, nem tudom újrakezdeni az életemet, nem tudom, nem tudom, nem tudom.
Távozz tőlem, Griguca Ella.
Nem ismerlek.
Maradj az ismeretlen semmiben, Csendes László, a világ végezetéig.
Ámen.
Magas, szőke fiatalember, gyógyszerész vagy orvos,

nagyon okos és gazdag.
Szeretném, ha nagyon okos és gazdag volna vagy lett volna Csendes László.
Nem tudom.
Elment a városból, talán az országból is, nyoma veszett, eltűnt, passz, ennyit lehet megtudni az anyámtól apámról.
Semmit.
Anyám teste sem emlékszik már rá.
Anyám sohasem józan, anyám mindig józan, nagy üregek vannak a testében, nagyokat konganak, alig bírom hallgatni.
Ella vesszőseprűkkel házalt a városban, el kellett adni őket valahogy, de az nem is volt fontos, pénzt kellett hazavinni, mert anyám apja nem tűrte, és anyám anyja sem, ha pénz nélkül ment haza.
Az apámnak, aki akkor még nem volt az apám, mert én sem voltam még, nem kellett a seprű.
Mit csináljon Ella vesszőseprűivel?
Valahogy mégis segíteni akart rajta, vagy mi, valamit akart mindenképpen, valami anyámmal kapcsolatos, aki akkor még nem volt az anyám, csak Ella volt, mert én sem voltam még.
Vagy nem akart semmit, egy filmet láthatott, szép, gyertyafényes szeretkezést, és azt akarta valahogy, azt a filmet.
El kell tudnom képzelni, hogy anyám szép.
Nem tudom, ha Csendes László szemével nézem, akkor sem, föladom.
Bejön egyszer egy fazon a Tiramisuba, egy katonatiszt, kávé kér, látszik rajta, nem tudja, hol jár.
Majd megtudja.
Azt mondja, mert tetszeni akar nekünk, ezek a legreménytelenebbek, akik tetszeni akarnak, és nekünk, azt mondja, van a kocsijában egy sátorlap egy rombusz alakú lyukkal rajta.
Tudjuk-e, hogy miért?
Csend.
Hát hogy mire szolgál az a rombusz alakú lyuk?
Nem tudjuk, de nem is akarjuk tudni, a fazon meg azt akarja, hogy mi feltétlenül megtudjuk.
Miért?
Mert ezt tudni kell, egyszer majd hasznát vehetjük, biztos benne.
Nagyon akar tetszeni nekünk, mintha erre tette volna fel az életét.
Aki a Tiramisuban tetszeni akar, annak vége.
A cigányokhoz kell ez a sátorlap a rombusz alakú kivágással.
Leteríti a lányokat vele, amikor szétteszik a lábukat, és úgy, értjük, na.
Csend.
Hát hogy csak a rombusz alakú mutatja, lyuk kell a dologhoz.
Néz ránk, nincs reakció.
Rendben, megmutatja, behozza a kocsiból és megmutatja, látni fogjuk rajta a vonalkákat is, hogy hányszor használta, tisztí becsületére mondja.
Néz rám Meleg, remeg gyöngye keze, felhívja Bréket, hol a francba vagy most, Brék?
Itt állok az ajtóban, Meleg.
Na végre, Brék, itt kell lenni, amikor itt kell lenni.

Behozom, mondja a fazon, látni kell, mondja nevetve. Hozza be, Brék, kérdezi Meleg, mert nem húzná tovább.

Hozza csak be, mondja Brék.

Na kérem, mondja a fazon, itt van, terepszínű, kifogástalan darab, ide kell a rombuszt vágni, az asszony be is szegi, ha kell.

Rám van méretezve, tessék, mondja a fazon, és maga elé tartja a sátorlapot.

Na?

Elindul Brék a fazon felé, végre.

De nemcsak Brék, külön elindul az ökle, megy-megy, repül, mint az égi áldás.

Megvárta Brék, amíg a fazon leteríti magát a sátorlappal, és csak a hülye feje látszik ki mögüle.

Köszönöm, Brék.

Nem jó kirepülni a Tiramisuból.

Kirepült.

Behívta anyámat a házba szép Csendes László, mondta neki, nem kell a seprű, tegye le az előszobában, ne görnyedjen itt alatta, tegye csak le, aztán menjen be a fürdőszobába, és zuhanyozzon.

Mire végzett, terített asztal várta Ellát, szép Csendes László az ebédlőben friss ételt rakott elé.

Porcelánedények csillogtak az asztalon, méregzöld szalvéta, középen gyertya lobogott szentséges némaságban.

Mennyiért ad egy seprűt, kérdezte szép Csendes László anyámtól, aki már alig állt a lábán, mindenüvé behatolt a testébe Csendes László szépsége.

Hát ennyiért, fiatalember, mondta anyám remegő hangon.

Vagy adok kettőt, ennyiért meg ennyiért, megéri.

Nem kell a seprű, de adok annyit, mondta neki az apám, megveszem az összest.

Hát jó, adjon legalább annyit, de ha az a szándéka, ami, ingyen is az övé, mondta anyám, ingyen is lefekszik velem, amikor csak akarja, a pénz nem akadály.

De azért jó, ha ad, az apja meg az anyja miatt.

Naponta becsöngetett anyám szép Csendes László gyógyszerészhez vagy orvoshoz.

Anyám kong, itt van előttem, a legváratlanabb pillanatban áll meg szemközt velem, és kong, senki nem hallja, csak én.

Eltűnt róla a hús, nincs semmi feneké, csak a fájdalom tartja össze a testét.

Feneketlen anyám.

Az ember kiürül, kimennek belőle az anyagok, és nem kerül a helyükre más.

Nem keresem meg az apámat.

Nem akarom megtalálni.

Éljen, hadd éljen.

Éljen az apám.

Sátorlap alatt fogantam, szép Csendes László?

Meg kell keresni az apádat, mondja Fláj.

Nem.

De kell.

De nem.

Hülye Fláj.

Örökké éljen szép Csendes László, ha egyáltalán él még, valahol.

Nem akarom többet látni az anyámat, nincs is.

Szakadjon le az ég.

Nem szakad.

Szakadjon le.

Nem szakad.

Szakadjon le.

TIZENKETTEDIK JELENET / NEM SZAKAD LE

BERNADETT

Megyek, megyek, jól van.

Most aztán be is megyek anyám házába, rendben.

Ne gyere velem, Fláj, Meleg, Dzsoké, Brék, Punk, Ada, jobb, ha nem jössz, ne jöjjön senki.

Nem kellene egyedül menned.

Nem leszek egyedül, Csipesz jön velem.

Akkor menjen Csipesz.

Jön is.

Anyám házában sokan vannak, nem is tudom megszámolni őket.

Annyian vannak, mint egy kaptárban.

Mondom, ki vagyok, Griguca Irén, Griguca Ella lánya, őt keresem, az anyámat.

Nincs itthon, mondják, nem lehet tudni, hol van.

Kivisznek az udvarra, a világosságra, látni akarnak. Nézzetek.

Sok apró gyerek vesz körül, kicsi koszosok, megtapogatnak, nem hisznek a szemüknek.

Ügyetlenül valami kis pénzt adok nekik, odaadom a telefonomat is, hogy játsszanak velem.

Van egy nővéred, mondják, egyszerre többen is, itt lakik a szomszédban, áthívjuk, ismerd meg a nővéredet, Griguca Irén.

Nővérem?

Többen is rohannak, nagy az izgatottság, csak benem nem történik semmi.

A nővére mégis megmozdul a mellkasomban valami.

Terhes, de biztosan átjön, ha megtudja, hogy itt vagy. Ismerkedjetek meg egymással.

Mindenkinek be kell mutatkoznom, a saját nővéremnek is, meg a számtalan unokatestvéremnek, be kell mutatkoznom az anyámnak, be kell mutatkoznom a közeli és távoli rokonaimnak, az egész életem bemutatkozás.

Csak neked nem mutakozom be, Csendes László, neked nem, az idők végezetéig.

Egész életemben be fogok mutatkozni embereknek, akik hozzám tartoznak, és akikhez tartozom, bizony-isten.

Tatrosi Bernadett vagyok, született Griguca Irén.

Evvel tartozom nekik.

Belép a nővérem, alig látszik, hogy terhes.

Megáll, nem szól egy szót sem, nem is mozdul, mintha lefagyott volna.

Szép cigány lány, gyönyörű terhes asszony, soha ilyen szépet nem láttam!

Nem Csendes László az apja, látom rajta, anyánk téglapiros vérét bársonyvörösbe mártották.

Gyönyörű.

Forró boldogság önt el a szépségétől.

A nővérem, az enyém.

Nézzük egymást, a szemébe nézek, és egyszer csak

látom, hogy Eszter áll előttem, nem lehet más.
Hát ez bizony Eszter.
Látom Eszter szemében, hogy tudja, ki vagyok.
A nővérem vagy, Eszter?
Griguca Ella hozott a világra, Bernadett.
Szakadjon le az ég, szakadjon le az ég.
Kirohantam Griguca Ella házából, futottam, futot-
tam, mint egy vadállat, ki a főútra, addig futottam,
amíg el nem szakadt a film.
Nehezen szakad el a film, a kurva életbe.
Bocsánat.
Esztert Segesváron ismertem meg, az intézetben,
ahova Ludasról vittek, Csipesszel együtt.
Ludas a Szánszet Bícs volt Segesvárhoz képest.
Segesvár az igazi Szing-Szing.
Valami negyvenen voltunk egy hálóban, negyven vad
lány, de lehet, hogy többen.
Válassz magadnak egy ágyat, mondták a nevelők.
Bementem a hálóba, egyedül, a nevelők nem jöttek
velem.
Nem nagyon tették be a lábukat a hálóba, megértem
őket, ezt súgta helyesen az életöszönük.
Állok az ajtóban, néznek rám a lányok.
Köszönök.
Nem köszönnek.
Megfognak, fölállítanak az asztalra, a háló közepén.
Körbeállnak, látom, hogy bandák szerinti csoportok-
ban, persze.
El akarják dönteni, kihez tartozzam.
Nekem mindegy, nekik nem.
Szép leányka, mondják, nehéz lesz eldönteni.
Végül kiegyeznek az éjszakai verekedésben.
Így kaptam helyet a hálóban.
A győztes banda megvágta az arcomat, az állkap-
csom vonalán, ezt volt a jelük.
Megtapogatom, itt van a jel, ugyanott, ahol
Eszternek is.
Amikor jobb kezem mutatóujjával megérintem a
forradást az államon, Eszter is önkéntelenül ugyan-
azt teszi.
Segesváron Eszternek lettem a szolgálja.
Nem szolgálja, a jobbkeze, a társa.
Látta, kemény vagyok, felnyomom a falra az ápolót
is, nem félek semmitől.
Nem félttem semmitől.
Eszter sem félt semmitől, ő volt a legkeményebb,
nem is merték megbüntetni soha a nevelők.
Gyönyörű volt, mint a tűz.
Az ágya mellett kaptam ágyat, oda feküdtem le, mi-
után visszatértünk az esti rablásokból.
Mindent raboltunk, nem számított, mindent, ami
ehető, vagy amivel ennivalót lehetett szerezni.
Lefekvés előtt minden este segítettem Eszternek
fürödni.
Tisztaságmániás volt.
Biztosan most is az.
Szeretlek, Bernadett.
Eszter szeret.
Úgy adta tudtomra, mint egy határozatot.
Majd kihirdette a hálóban, hogy aki egy ujjal hoz-
zám mer érni, kiveri a fogát.
Ki is verte, nem viccelt, ez volt a kedvenc bosszúja.

Előtte mindig megkérdezte, melyik legyen az, me-
lyik fog, ha nem jött válasz, ő maga választotta ki.
Egyik éjszaka azt mondja, félt engem, menjek át az
ő ágyába, jobb lesz ott nekem.
Átmentem Eszter ágyába.
Ott maradtam.
Ne félj, mondja Eszter.
Nem félek.
Elönt a forróság.
Eszter, a nővérem.
Itt áll előttem.
Álomszép cigány lány, gyönyörű terhes asszony,
Eszter.
Csipesz volt az első, utána még volt valakim, nem
Fláj, nem Ada.
Eszter.
Szakadjon le az ég.
Nem szakad le.
Szakadjon.
Nem szakad.

TIZENHARMADIK JELENET / VÉNA

BERNADETT
Nem tudok elvérezni.
Anyámtól örököltem, biztosan az anyámtól.
Nem tudok.
Többször megpróbáltam már, de nem megy.
Más kezeli a vércsapokat.
Az elején mindig én, megnyitom a vénámat, tövig
kinyitom a csapot, de valaki mindig elzárja.
Fölém hajolnak, néznek, ismeretlen arcok, több is,
nem nagyon szépek, de a lehetük mindig jó illatú.
Ilyenkor tudom, a csap már el van zárva, nincs re-
mény.
Én meg magamhoz térek.
Pedig legfőképpen magamhoz térni nem akarok.
Kihez térjek?
Szeretnék Flájhoz térni, meg Brékhez, meg
Punkhoz, meg Adához, meg Dzsokéhoz, meg
Meleghez, szeretnék Istenhez térni, még Istenhez
is, szeretnék Csipeszhez térni, bizonyisten, csak ma-
gamhoz nem.
Én meg mindig magamhoz térek.
Magához tért, mondják az arcokon a szájak, jól van,
magához tért, több illatos száj sóhajt megkönnyeb-
bülten.
Azt sem tudják, mit beszélnek.
Nem magamhoz akarok térni, világos?
Beszélhetsz ezeknek.
Hiszti is volt már, megtörtént a hiszti is, de nem
használ semmit az sem.
Az ágyhoz kötnek, mert magamhoz tértem.
Ez a büntetés.
Pedig nem én térek magamhoz, ők térítenek ma-
gamhoz, ők, nem én.
Megnyitom a vénámat, nagyszerű vénám van az el-
induláshoz, a legjobb vénám van a lassú felszállás-
hoz, de nincs vénám a végleges eltűnéshez.
Nem értem, bizonyisten.
Vastag sugárban folyik a vér, szép ritmusa van, azt

még tudom, hogy nem vagyok képes semmi erőfe-
szítésre, lezárom a szememet, azt még én csinálom,
nem vagyok boldog, nem vagyok kétségbeesve, nem
fáj semmi, nem hiányzik semmi, elindultam, me-
gyek, nincs harag, nincs békesség, valami semmi
van, van valami semmi.

Erre még emlékszem.

A visszatérésre már nem.

Kérdezik, ki zárta el a vénámon a csapat.

Nem tudom, hát nem a kórházban zárták el?

Nem, nem, a kórházban csak magamhoz térítettek,
valaki elzárta előtte.

És hogy nem tudom, kicsoda, kérdezik.

Nem.

Vérnyomok az ágyamon, a falon, az ablaküvegen.

Valaki.

Csipesz?

Csipesz!

Nem szeretem, ha nagyokos vagy.

TIZENNEGYEDIK JELENET / MEGTESZEM

BERNADETT Hogyan kell ölni, Csipesz?

[CSIPESZ] Kit, Bernadett?

BERNADETT Nem mindegy?

[CSIPESZ] Nem. Mindenkit máshogy kell megölni.

BERNADETT Te ezt honnan tudod, Csipesz, nagyokos, nem
szeretem, ha nagyokos vagy.

[CSIPESZ] Nem vagyok nagyokos, Bernadett. Tudom és
kész. Mindenkit máshogy kell megölni.

BERNADETT Hogy kell megölni az anyámat?

[CSIPESZ] Na látod. Anyát ölni a legkönnyebb.

BERNADETT Nekem nem megy.

[CSIPESZ] Pedig könnyű.

BERNADETT Na, hogy?

[CSIPESZ] Négyszemközt. Egy anyának nagyon kevés kell,
így vannak valahogy kitalálva.

BERNADETT Te öltél már, Csipesz?

[CSIPESZ] De még mennyire. Én az egész családomat kiir-
tottam.

BERNADETT Büszke vagyok rád, Csipesz.

[CSIPESZ] Lehetsz is, lehetsz is.

BERNADETT Meséld el, hogy volt.

[CSIPESZ] Hagyd most, szedd össze magad. Nem szeretnék
csalódni benned, Tatrosi Bernadett, született Griguca Irén.

BERNADETT Már te is Irénezel, Csipesz.

[CSIPESZ] Menj már!

BERNADETT Ne haragudj, Csipesz, szeretném, ha nem ha-
ragudnál rám.

[CSIPESZ] Én sem akarok haragudni rád. Öld meg.

BERNADETT Hogy?

[CSIPESZ] Elmondtam, tudod.

BERNADETT Megteszem.

[CSIPESZ] Büszke leszek rád, Bernadett.

BERNADETT Lehetsz is, lehetsz is, Csipesz.

TIZENÖTÖDIK JELENET / RÁKÓCZI LÉPCSŐ

BERNADETT

Felkeresett az anyám.

Vagy megkeresett?

Mindegy, megtalált.

És én megöltem.

Megöltem az anyámat, ez történt.

Korábban mentem be a Tiramisuba, mint mindig,
az a negyedóra, amíg elkezdem a futkosást az aszta-
lok között, még az anyém.

Felvettem a fizetésemet, igen, aznap kaptam az első
fizetésemet a Tiramisutól.

Pénz, az anyém.

Fizetés.

Nem kéregettem, nem emeltem ki valakinek a zse-
béből az utcán, most nem, nem kaptam csak úgy,
nyálas könyörületből, most nem.

Más érzés, ismeretlen, egészen más.

A délelőtti váltás még éppen dolgozik, elszámol, én
jövök.

Ültem a teraszon Adával, kávé, szivar, süített ránk a
szép nap.

Beszélggettünk, csukott szemmel, a délutáni napsü-
tésben.

Odajön egy apró, gyűrött, bágyadt tekintetű cigány
asszony, nincs negyven kiló.

Mindig jönnek, reggeltől estig, éneklő hangon kére-
getnek, nem történt semmi, jöjjenek.

Nem lehet azt mondani, hogy ne jöjjenek, minde-
nünnen jönnek, csak úgy dőlnek a cigány asszonyok
és a cigány gyermekek mindenünnen.

El kell hajtani őket.

Én is, én is elhajtom őket.

Van, hogy két hang van bennem, nem egy, két kü-
lönböző hang, egy Csendes-hang és egy Griguca-hang.

A gyermekek összeszedik a maradékokat az aszta-
lokról, na, azt nem szoktam észrevenni, úgy teszek,
hogy ne vegyem észre.

Szedjék össze és tűnjenek el.

Hess, madár!

Elhajtom őket, kivárok két-három ütemet, kapkodják
csak össze, ami marad.

A kivárás a Csendes-hangból van, nem hiszek a fü-
lemnek.

Azt mondja a Csendes-hang, várjál még, miért nem
vársz még egy kicsit?

Várjál már, na!

Várok.

Kiisszák a maradék kávé is, meg a teát, attól ilyen
éberek a kicsi koszosok, még hajnalban is jönnek
csillogó szemekkel.

Összeöntik a kávé a maradék konyakkal, van ízlésük.
Felnőttek is jönnek, ma fizetésnap van, jönnek a kol-
dusok, mondja Ada.

Pontosan tudják, mikor kapjuk a fizetést, akkor jönnek.

Tudom, Ada, én aztán tudom.
Nézelődik az asszony, nem tudja eldönteni, melyik asztalhoz lépjen oda, bennünket is számba vesz.
Szólnak neki, hogy ha nincs jobb dolga, kívül tágasabb.
Van jobb dolga, engem keres.
Nincs jobb dolga, engem keres.
Engem?
Igen, igen, engem.
Csukott szemmel is felismerem, hogy az anyám.
Ő az, nem lehet más.
Ez az anyám, itt áll, engem keres, mondja a nevemet
Adának, nem a hivatalos nevemet mondja, hanem az én nevemet.
Tudja a nevemet, a nevemen szólít, az anyám.
Honnan tudja a nevemet?
Tudja.
Jó napot kívánok, mondja Adának, Tatrosi Bernadettet keresem.
Kicsim rám mutat, itt van.
Odafordulok, nézek rá, néz.
Nem mozog bennem semmi, semmi, semmi.
Nincs érzés.
Ülök tovább, fújom a fehér füstöt, becsukom megint a szemem.
Ada még mindig rám mutat, itt van, ő az.
Nem tudja leengedni a kezét a csodálkozástól.
Mit bámulsz, Ada, fogsz te még nagyobbat is látni.
Én vagyok.
Bernadett vagyok.
Tatrosi Bernadett.
Ő az anyám, mondja, nem is nekem, Adának mondja, büszkén.
Soha nem gondoltam volna, mióta vagyok, soha, soha, hogy volna ok a büszkeségre, ez valahogy nem jutott eszembe.
Az anyám.
Megöltem.
Akkor öltem meg.
Nem tudom, nem emlékszem, sokra nem.
Pénzt kért, Tatrosi Bernadettől kérte a pénzt, és nem Griguca Iréntől.
Megmutatta a lábszárát, fáj a lába, a szoknyáját derékig felhúzta.
Nemcsak nekem mutatta, hanem mindenkinek.
Mért húzza fel a szoknyáját az anyám?
Fáj a lába, nézzem meg.
Nem látok semmit, nem látom a fájást, csak a sovány, csontra száradt lábszárát.
A fájás nem látszik, ez olyan univerzális dolog.
Anyám nem tudja, hogy a fájás nem látszik, mért nem tudja?
Nézem, mintha halott volna.
Egy halott áll előttem, az anyám.
Nincsenek izmai, semmi.
Feneke sincs.
Feneketlen halott.
Mi lehet a bőr alatt?
Semmi, csak csont, semmi egyéb.

Anyám nem fog elrothadni, ugyanúgy, mint a szentek.
Azt mondják, a szentek nem rothadnak el, jó illatot árasztanak, sokáig, sokáig, a világ végéig, és még azután is.
Anyám nem jó szagú.
Lehet, hogy részeg, gondoltam.
Biztosan részeg, biztosan.
Egy fiatalabb ember várt rá az utcán.
Nem jött oda, csak leste, mi történik.
Engedje már le a szoknyáját, mondtam neki.
Ennyi érzés lett csak, ez sem érzés, csak tiszta indulat, semmi több, valami nem akarta látni bennem anyámat derékig felhúzott szoknyával.
Engedje le, engedje már le, az istenit neki.
Leengedte.
Pénzt kért tőlem az anyám.
Adjak neki pénzt, könyörüljek meg rajta.
Fizetésnap van, tudja, hogy van pénzem.
Jó, mondtam, jöjjön a Rákóczi lépcsőhöz, beszélni akarok veled.
Négyszemközt akarok veled beszélni.
Mikor?
Most.
Hát jó, menjünk.
Várj meg itt, mondta a férfinak, aki nagyon jött volna velünk, visszajövök.
Megöltem.
Mégiscsak az anyád, mondta Ada.
Mit tudsz te erről, Ada?
Semmit.
Az anyád, nem?
De, az anyám.
Megöltem.

TIZENHATODIK JELENET / EGYEDÜL

BERNADETT Nem, nem, nem bírom újramezteni az életemet. Nem bírom, nem bírom, nem bírom.
[CSIPESZ] Ne is kezd újra.
BERNADETT Gyere velem, Csipesz, indulok.
[CSIPESZ] Hova még, Bernadett?
BERNADETT Megyek a Rákóczi lépcsőhöz, megölöm az anyámat.
[CSIPESZ] Nem mehetek.
BERNADETT Van olyan, hogy soha, Csipesz?
[CSIPESZ] Tudod, hogy van.

BERNADETT
Kivel beszélsz, Tatrosi Bernadett?
Csipesszel, Griguca Ella.
Ne ölj meg.
Megöllek.
Kiáltani fogok, ahogy a torkomon kifér.
Kiálts, ahogyan a torkodon kifér, nem bánom, megöllek.

BERNADETT Mondjad, Csipesz, mondjad már, hogy kell.

Nem mondd? Miért nem mondd?

[CSIPESZ] Neked kell megtenni, egyedül.

BERNADETT Nagyon kellenél, Csipesz.

[CSIPESZ] Nem lehet, Bernadett, ez a te dolgod, senki másé.

BERNADETT Van olyan, hogy Soha?

[CSIPESZ] Van, tudod, hogy van.

BERNADETT Jó, akkor egyedül, rendben.

BERNADETT

Fordíts háttat, Bernadett, és ne nézz vissza, így, valahogy így, gyorsan, gyorsabban, keményen, határozottan, úgy, jó, ez megvolt, várj, várj, ne rontsd el, ne hogy visszafordulj, nem, még nem, engedd, hadd üvöltsön, mit üvölt, azt üvölti, hogy ő az anyám, az anyád vagyok, Bernadett, az anyád vagyok, hagyd csak, hadd üvöltsön, ne fordulj meg, bírod?, bírom, és akkor most, most mondd, az ujjaiddal, a hajszállaiddal, a fogaiddal, a láthatatlan csontokkal, a véráramokkal, a sejtekkel, a belekkel, a szőrszálakkal, minden, minden, az egész lényed mondja ki, akkora erővel, amekkorával egy diófa bír.

Mondom.

Mondom, most mondom.

„Sszhokha!”

Kimondtam, kimondtam!

Csend.

Csend?

Csend.

Hallom a levelek suhogását.

Igen?

Most akkor visszafordulhatok.

Mit látsz?

Kő, kövek.

Látom, ott van.

Ott van a Soha.

Ez a kő ott az anyám.

Nem a legszebb.

Finom illata van.

Ő nem a legszebb.

Nem a legszebb kő.

TIZENHETEDIK JELENET / TÖRVÉNY

CSIPESZ Bernadett.... Bernadett...

BERNADETT Csipesz, drága Csipesz, csakhogy megint hallom a hangodat!

CSIPESZ Mondjad utánam.

BERNADETT Mit mondjak, mondjad, mit mondjak...?

CSIPESZ Hát a törvényt.

BERNADETT A törvényt? Milyen törvényt, Csipesz?

CSIPESZ A te törvényedet.

BERNADETT Van törvényem?

CSIPESZ Van. Mondjad utánam.

CSIPESZ Ha aratsz a te földeden, s kint felejtessz ott egy kékét, ne menj vissza érte, legyen az a jövevényé, idegené és az árváé...

CSIPESZ – BERNADETT ...Ha olajfádat megszeded, utána ne keresgélj rajtuk. Maradjon a jövevénynek, az idegennek és az árvának...

BERNADETT ...Emlékezz, magad is jövevény, idegen és árva vagy, és az is maradsz az idők végezetéig.

VÉGE

A darab megírása idején Székely János-ösztöndíjban részesültem.